

Tõstamaa Tuuled

Tõstamaa valla
ajaleht
Nr. 2(25)
veebruar.
1998.

ILM ÕPETAB INIMESE, RASKE KOOREM HOBUSE

(vanasõna)

Eesti rahvas tähistas omariikluse 80. aastapäeva. Viimased 1000 aastat oleme pidanud oma olemasolu eest võitlema, olles enamuse ajast võõrvõimu all. Seepärast on sammu, mis toimus eestlaste elus 80 aastat tagasi, raske üle hinnata. Tundmatusse astuda on väga raske, seda enam on hinnatud mehed, kelle eestvedamisel loodi iseseisev Eesti riik. Esimene Eesti Vabariik andis eestlastele usu, et tuleme toime iseseisvana. Kuigi tookord oli iseseisvusele antud kesta vaid 22 aastat, elas teadmine ja unistus oma riigist rahvas edasi kõigil vahepeal võõrvõimu all oldud aastatel. Ehkki mõnikord tundus unistus oma riigist küllaltki lootusetu, tõi tahe elada iseseisvalt uuesti võidu.

Võib rõõmustada, et eestlased näitasid üles tarkust ja tasakaalukust, nii et iseseisvus võideti kätte ilma verevalamiseta. Tunne, mida kogesime, seistes Toompeal, telemaja või teletorni juures, kui vene tankid olid teel Tallinna poole, tunne, mida tundsim eestlaste seistes Balti ketis, liitis eesti rahva üheks ja ühtseks. Leidis kinnitust eesti vanarahva ütlus, kui ei saa jõuga, siis saab nõuga. Arvestades meie geograafilist asendit ja suurust,

tasub seda tarkust kindlasti arvestada ka edaspidi.

Täna elame iseseisvas Eestis. See ei ole ainult õigus, ainult privileeg, vaid seab meile ka kohustusi, kohustust tulla toime omaenese jõuga, omaenese tarkusega. Me ei saa loota, et keegi tuleb kuskilt ja toimetab meie eest, vaid peame oma tegemised tegema ise. Meid ei aita kritiseerimine, tuleb ise kätte võtta ja teha paremini. Võõristav on kuulata lauskirumist valitsuse ja riigikogu aadressil, teades, et me ise oleme need inimesed sinna valinud. Usun, et keegi ei tahaks, et meid valitseksid võõrad.

Ka elu Tõstamaal on läinud uutele rööbastele. Paljud on vaja teha teisiti kui võõrvõimu ajal harjutud. Elu viib edasi julge pealehakkamine, oma võimaluste otsimine ja teokstegemine. Hädasti on vaja ettevõtjaid põllumajanduses, kalanduses ja ka kõigis teistes eluvaldkondades, kes tulevad toime uues ja maal praegu kehvavõitu majandussituatsioonis. Uued nõudmised on haridusele, mis lisaks senisele positiivsele peaks andma ka tänapäeva elus nii olulist läbilöögivõimet, iseseivat mõtlemist, ettevõtlikkust ja aktiivsust, aga ka kodanikuõpetust toimetulekuks iseseisvas riigis.

Kuigi võrreldes iseseisvuse algusaastatega on vaieldamatuid edenemise märke,

ei ole kaugeltki kõik see, millest unistasime laulva revolutsiooni päevil, just maaelus täitunud. Kui esimestel taasiseseisvumise aastatel oldi ka maal täis optimismi, asuti talude taastamisele, arenes väikeettevõtlus, loodi aktsiaseltsed, siis tänaseks on paljud loobunud. Uue tehnika ja tehnoloogia muretsemine käib üle jõu, omavalitsuste võimalused maaelu kujundamisel on liialt väikesed, põllumajandusliku tootmise vähene tasuvus, noorte lahkumine maalt-need ja veel palju teisigi on probleemid, mis vajavad lahendust riiklikul tasandil. Elu maal saavad kujundada siiski vaid maainimesed ise, seda ka riigiasjade ajamisel. Maarahval tuleb oma huvide ja elutingimuste eest võidelda, teha seda demokraatlikul viisil, ühinedes ja saates ennast esindama inimesed, kes seda suudavad teha.

Tõstamaa vallas on enamused neid, kes on optimistlikult asju ajanud, teinud tõsiselt tööd ja püüdnud elu edasi arendada. Ajaloost on teada, et peale muutusi on elu esimestel aastatel alati linnades kiiremini arenenud, sellele loogikale tuginedes ehk pöördub elu lähiaastatel näoga maa poole. Soovin vallarahvale, meile kõigile rohkem optimismi, julget pealehakkamist oma mõtete teokstegemisel, usku paremasse homsesse ja jõudu selle nimel tööd teha. Osakem igapäevamurede kõrval ka rõõmustada, tunda rõõmu iseseisvuse ja oma riigi üle.

*Toomas Rõhu
vallavanem*

MÕNUS OLI SEAL PARADIISIS.

*Ühtsus, õigus ja vabadus - on meie
õnne pandiks,
puhke õitsele ses õnnes, õitse
Saksa Isamaa....*

Need read Saksa rahvushümnist iseloomustavad tänapäeva Saksa-
maad ja sakslast üsna hästi.

3. oktoobril 1990 ühtseks saanud
Saksamaa õnn ei peitu mitte ainult
arenenud majanduses, vaid ka
mitmekesisel romantilisel loodusel,
maailmakuulsas kultuuris,
kulinaarsetes iseärasustes jne.

Kunagi ei ole head ka halvata -
suur tööpuudus, sisserränded ja
muud probleemid jäävad aga
mõnepäeva turistile märkamata
ning sellepärast ei pühendaks neile
erilist tähelepanu.

Saksamaa koosneb 16 liidumaast,
mis on igauks nagu omaette riik,
millel on oma kumbed, murded,
ajalugu, maastik ja traditsioonid.

Meie oma reisil puutusime rohkem
kokku Alamsaksimaa ja Bremeniga.
Vaba Hansalinna Bremenit
peetakse Põhja - Saksamaa tuksu-
vaks südameks. See on linn erilise
sarmiga, kus elab ajalugu ja rajata-
kse tulevikku. Bremenil kesklinna
turuplatsil esitleb end Linna vaba-
duse sümbol Roland. Renessaansi-
aegse fassaadiga raekoda on üks
Saksamaa ilusamaid. Raekeldris
saab nautida kuni 650 sorti veine
erinevatest Saksa piirkondadest.
Maailmale müüb Bremen end läbi
oma moosekantide. Eesel, koer,
kass ja kukk võtsid suuna Bremenisse,
et seal muusikuks hakata. Kuigi nad
oma eesmärki ei saavutanud, on nad
paljude inimeste südamesse kogu maailmas
läinud.

Läbi Bremenil voolab imeilus jõgi
Weser, mis on kaasa aidanud vaba
Hansalinna kuulsusele ja rikkusele.
Mõlemal pool jõge on palju
kohvikuid, mis on armastatud
kohtumispaigad erinevatele gene-
ratsioonidele.

Meie põhiliseks peatuspaigaks sai
Bremenil külje all asuv Wildeshausen
- väike linn oma kultuuri, ajaloo,
inimeste ja igapäevaeluga.

Lühikese aja jooksul õnnestus meil
ära näha nii Saksamaa talv kui kevad.
Lumi tuli ja läks kahe päevaga ning
paari päeva pärast säras päike ja
kraadiklaas näitas veebruari algul 13
sooja kraadi.

9 päeva jooksul võõrustas meid 5-
liikmeline saksa perekond (pereema,
pereisa, 13a. Fabian, 12a. Anne, 6a.
Benedikt). Sakslane paistab silma
oma külalislahkuse, erakordse sõbra-
likkuse ja siiruse poolest, elades aga
samal edasi oma igapäevast elu
erinevalt eestlastest, kes külastuse
puhul kasvõi nahast välja poevad.

Erinevus turismigrupi ja omakäelise
reisimise vahel on üsna oluline.
Turismigrupiga näed sa seda, mis on
seotud mingi linna või kultuuri-
sünnimusega vms., elades aga peres,
õpid sa tundma nii inimesi endid kui
nende igapäevategemisi, toimetusi,
rõõmusid, muresid jne.

9-päevane kohapeal viibimine andis
kindlasti mingi ülevaate sakslaste
pereelust. Hommikused toimetused ei
erinegi nagu meie omadest. Suured
lapsed lähevad kooli, väikesed laste-
aeda, vanemad tööle. Koolilapsed on
endale selgeks teinud, et kooli minna-
kse korralikult välja puhununa ja hea
tujuga. Selleks tuleb aga õhtul kell
21.00 magama minna, et hommikul
pool seitse üles tõusta, asjad kokku
panna, hommikused toimetused ära
teha ja kui kooli minemise aeg käes
on, vanemad üles äratada ning
nagemist õelda. Kallistused ja head
soovitused vanematelt kaasas, võib
koolipäev alata. Nüüd on pereisalgi
aeg end sättima hakata ja pesamunagi
seatakse korda, et lasteaiaette ette
võtta. Laps viiakse lasteaeda selleks,
et ta saaks teiste lastega suhelda,
õpiks teistega arvestama ja mängima.

Kuigi pereema on kodune, on ta igal
pool mujal kui kodus. Sisseostmine,
turul käimine, sõbrannade külasta-

mine, lõunasöögi valmistamine
kuulub perenaise kohustuste hulka.
Lõunasööki võib valmistada liht-
salt või keeruliselt, aga enamjaolt
koosneb ta juurviljast, kartulitest
või makaronidest, mingist lihatoo-
test ja loomulikult magustoidust.

Põhja-Saksamaal on rahvustoiduks
kujunenud - grünkohl- otsetõlkes
roheline kapsas, see kasvab talvel
pikaks ja suureks ning peale
korralikku külmetamist ta koris-
tatakse, konserveeritakse ning
spetsiaalse liha, vorsti ja muude
lisanditega valmistatuna ja servee-
rituna on ta üsna maitsev. Selle
kapsa auks kogunevad teatud
tutvusringkonnad veebruari algul
kokku ja terve päev pidutsetakse
ning lõbutsetakse mööda linna
ning õhtul järgneb trall kuskil
kõrtsis, kus süüakse grünkohli,
loositakse kapsakuningas ja kapsa-
kuninganna - need saavad omale
seakujulise ordeni, peavad ühe
ringi napsi välja tegema ja nende
ülesanne on järgmine aasta pidus-
tused läbi viia. Õhtul peab kunin-
gas kuninganna koju viima ja hom-
mikul äratama. Sel aastal õnnestus
meie perenaisel tiitel endale võita.
Minnes tagasi sakslase päeva
juurde, siis lõunasöögi ajaks on
pere jälle koos. Täna eriti ei pingu-
tata, sest õhtul on plaanis restorani
minna. Külalistena antakse meile
valida mitme restorani vahel,
otsustame Balkanimaade spetsiali-
teetide kasuks. Restoranis käimine
sakslastega on omaette elamus,
lisaks sellele, et valida tuleb saja
toidu vahel, tuleb see üüratu suur
portsjon ka ära süüa ja üleüldse on
ka muudki kummalist, mida meie
inimene suu ammuli vahib.

Enne veel kui restorani minnakse
on õhtupooliku plaanid vaja ellu
viia. Fabian läheb judo trenni,
esimese poole treenib ta endast
nooremaid, teise poole ennast.
Peale seda vaja veel klaverit
harjutada ja palju (Järg lk3)

rohkemaks aega üle ei jäägi. (6. klassi poiss on endale seadnud kindlad eesmärgid, täituvad need või mitte, vähemalt püüdleb ta nende poole.) Üks klaveritund nädalas on poisi pannud äärmise tõsidusega suhtuma muusikasse. Oma kirjutatud laulud, muusikalid, ansambli tegemine, kirikus oreli mängimine on loonud unistuse, anda välja oma CD plaat. Kui kõik imehästi läheb, võib tema kontserdist suvel ka Eestis osa saada.

Annelgi on nädala jooksul tegemist kuhjaga - kirikukoor, kitarritund, jazztantsutund ja ratsutamine nõuavad oma.

Benedikt on 6-aastane, sügisel peab ta kooli minema ning selleks on vaja läbi teha koolieelne läbivaatus, kus kontrollitakse arvutamist, oma nime ja aadressi tundmist, oskust ühel jalal hüpata, värvipimedust, riitumisoskust jne.

Lisaks lasteaiale veedab ta aega veel sõprade sünnipäevapidudel, ujulas, mänguplatsidel ja vahel harva ka vanavanemate juures. Vanavanemad ei koo sukka ega hoiu lapsi, nemad naudivad täisväärtuslikku pensionäripõlve - reisivad ringi ja tunnevad elust rõõmu. Lapsi kasvatavad need, kes nad muretsenud on.

Ning siis kui laste päev lõppema hakkab, saavad vanemadki lõpuks lõõgastuda. Pool kaheksa jääb maja tunduvalt rahulikumaks, kui väike poiss pea oma kaisukarule paneb ning memmemusi põsel magama jääb. Siis veel suuremate mured- rõõmud ära kuulata ja ongi rahu maa peal. Nüüd on siis ema-isa kord. Koos minnakse välja siis, kui on ühisel tuttavall sünnipäev või lihtsalt tahetakse koos olla. Muidu käivad mehed koos õlut joomas ja naised koos näiteks keegliklubis. Sinna kuulub 15 naist, istutakse ümber laua, meie keeles

võib sellist koosviibimist isegi padjaklubiks nimetada, räägitakse niisama juttu, mõeldakse välja erinevaid keeglimänge, kus siis kaks lauapoolt omavahel mõõtu võtavad. Kellel õnnestub 9 kurikat maha veeretada (juhtub harva), selle naabril on võimalik tõmmata nõõriotsas kellukest, kes seda aga ise helistab, peab kõigile välja tegema. Selline lõbus keegliklubi toimub kuus korra, suvel võetakse ette 2-3 päevane reis, mis endaga palju probleeme kaasa toob, sest ühed tahavad sinna, teised tänna, ühele ei sobi üks kuupäev, teisele teine, aga lõpuks ikkagi sõidetakse ja see on üsna lõbus.

(Reisimuljed jätkuvad järgmises numbris.)

Kairi Kuur

SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT SPORT

VÕRKPALL

Aasta algul on Tõstamaa valla spordielus olnud palju tegemist võrkpalliga.

Toimusid Pärnumaa Koolispordi Liidu võrkpallimeistrivõistlused, kus osalesid ka Tõstamaa kooli esindused. Kõige vanemas, A-vanuseklassis tulid võitjateks Tõstamaa kooli neiud. Mängiti koosseisus Raidi Rand, Ave Martson, Herje Vahemäe, Gerli Losseva, Ave Vene, Kätlin Kask ja Evelyn Vahemäe. Tõstamaa noormehed pidid leppima 5. kohaga.

B-vanuseklassi tüdrukud jõudsid samuti finaali kus kohtuti Tootsi kooliga. Tasavägises mängus tuli vastu võtta kaotus ja leppida teise kohaga.

Kõige nooremad, C-vanuseklassi tüdrukud, võitsid kõik mängud ja tulid Pärnu maakoolide meistriteks. Mängisid Kätlin Kask, Merit Kaelep, Anna-Kaisa Saar, Reena Pavlova, Margit Maruse, ja Evelyn Vahemäe.

8.-9. tüdrukute võistkond osales Eesti Koolispordi Liidu võrkpallivõistlustel. Alagrupimängudelt Taebblas pääseti edasi finaali Eesti 6 tugevama kooli hulka. Kuigi mängiti enda kohta väga tublilt, ei võimaldanud praegused oskused enamast 5. kohast. Võistkonda kuulusid Kadri Jõgi, Ave Vene, Gerli Losseva, Anna-Kaisa Saar, Evelyn Vahemäe, Kadri Jõgi, Merit Kaelep ja Kätlin Kask.

Ka täiskasvanud tegelesid võrkpalliga. Esmaspäeva ja kolmapäeva õhtuti seltsimajas toimunud traditsioonilise valla võrkpalliturniiri mängud tõid kokku kuue võistkonna jagu mängijaid ja päris palju pealtvaatajaid-kaasaelajaid. Äramärkimist väärib Tõhela, kes osales koguni kahe võistkonnaga. Mängud olid küllaltki pingrased ja tasavägised. Lõppkokkuvõttes tuli sel aastal võitjaks Tõstamaa kooli õpilastest ja vilistlastest koosnev võistkond koosseisus Ave Martson, Herje Vahemäe, Kätlin Kask, Evelyn Liländer, Marek Lind, Andres Sahtel, Hardo Vahemäe ja Argo Kaelep. Teise koha saavutas Tõhela võistkond Siivi Kiirats, Helina Volgerad, Rita

Velikok, Rein Toomsalu Andres Laur, Priit Adams, Aidi Lelsaar ja Valvo Volgerad. Kolmanda kohaga pidi leppima alevi võistkond, kus mängisid Linda Martel, Karin Väana, Moonika Adler, Zeena Kask, Enn Martson, Jaan Pall, Ando Lomp ja toomas Rõhu. Järgnesid võistkonnad Pootsel, Kristiina ja Toigel.

KORVPALL

Algamas on traditsiooniline Tõstamaa Spordiklubi korvpalliturniir. Osaleda võivad kuni 6 liikmelised mees- ja naiskonnad (korruga väljakul 4) Mängud toimuvad alates 11. märtsist esmaspäeva ja kolmapäeva õhtuti seltsimajas. Kui soovid osaleda, pane võistkond kokku, registreeri see esmaspäeval kell 19 seltsimajas toimuvale esindajate koosolekul. Samas on võimalik veel viimast korda enne võistlusi harjutada. Osavõtumaks võistkonnalt on 60 krooni.

Toomas Rõhu

Seda kooli enam ei ole. Seda kooli enam ei ole. Seda kooli enam ei ole. Seda kooli enam ei ole.

"OLEME KASTNA KOOLIS TÜKKE JA TEMPE TEINUD,

aga see on veel tegemata, et täpselt 50(viiskümmend) aastat hiljem sinnasamasse kokku tuleme..." Nii algas kutsekaart, millele olid alla kirjutanud Kastna algkooli 1937/38. õppeaasta kuuenda klassi kõige pikem poiss Johannes ja esimese klassi tilluke tüdruk Helmi, mõlemad Karotammed. Vihmane sügispäev aastal 1987 tõi üheks päevaks vanasse koolimajja taas lapsed. Need, kes õppeaastal 1937/38 Kastnas õppisid. Siis oli õpilasi 72, kokkutulekule jõudis 29. Loomulikult jäid tulemata koolivennad-õed Stockholmist, Torontost, Sidneyst... Kuuele tüdrukule ja neljateistkümnele poisile süüdati klassiaknal küünal. Vapralt olid kohal mõlemad tollased õpetajad Sinaida Elend-Järviste ja Aleksander Järviste. Koolimaja oli siis igati korralik. Tänuõnad uue katuse eest tuleb lausuda Gustav Adolfile, kes Tartusse ülikooli asutas. Ülikooli 350.juubeli aastal oli Kastna koolimaja ülikooli puhkebaas, jagus rublasid siiagi. Et kokkutulekust on möödas kümme aastat, on seegi juba ajalugu, mis vajab meenutamist. Üks tüdruk ja kuus poissi on jõudnud mulla alla. Ka Siina Järviste toodi tema soovil Kastna surnuaiale. Üle seitsmeteistkümne aasta helises jälle koolikell. Nagu 50 aastat tagasi, oli tänaselgi laupäeval neli koolitundi. Tunde andsid õpilased ja täna võis tunni ajal süüa, kohvi juua ja "õpetajale" vastu rääkida. Esimene oli AJALOO TUND, "õpetajaks" Helmi Karotamm Tohver. Kastna kool on jätnud tulevastele põlvedele toreda kroonikaraamatu. Algab see 1.novembriga 1850, kui Kessu karjamaal elav Mart Viikmann, "kes lugeda mõistis", hakkas lagunened küünis 20-t last

õpetama. Kooli avamisele oli vastu Pärnu linn, kui Kastna mõisa omanik. Raehärradele ei meeldi nende maadel asuv veneusu kool. Kroonikaraamatu esimesed 57 aastat on kirjutatud tagantjärele ja seda on teinud preester ja koolijuhataja Viktor Kummel (Kastnas 1907-1927) fakti- ja olustikurikkalt. Kasutada oli Seli ja Kastna kiriku arhiiv ja vanade meeste mälestused. Esimene koolimaja ehitati Ennu talu maa peale 1860 ja see oli kaks sülda pikk, poolteist lai; kaks ruumi, kaks akent, ahi korstnata, põrand savist. Kaks pikka koolipinki: üks poistele, teine tüdrukutele. Uues koolimajas oli koolmeistriks Tõnis Seisler, kes ainult lugeda oskas ja ahju ääres lapsi veerima õpetades ise kalavõrku kodus. Õpperaamatuks oli Uus Testament. Kooliõpetaja pidi suvel töötama mõisapõllul. Seal jänest taga ajades nikastas Seisler üle kraavi hüpates puusaliigese ning krooniline haigus sundis 1867 ametist lahkuma. Siit edasi tulid koolmeistrid juba Seli kihelkonnakoolist. 1896 avatakse Kastnas kihelkonnakool. Kroonikaraamat loetleb kõik koolikohad ja õpetajad. Pidevad sissekanded on kuni 1940. aastani. Siis veel aastad 1945 ja 1946 ja järgneb vaheaeg 20 aastat. Tänuväärset on selle taastanud Heldi Orav. Märtsiküüditamisega vähenes õpilaste arv 10%, sellele järgnes pagemine linnadesse. Kastna koolil algas allakäik. Kui 1850 oli esimene koolmeister Mart Viikmann, kes alustas 20 lapsega, siis 1970 on viimane kooliõpetaja Evi Liiv 10 poisi ja 3 tüdrukuga. 24.maist 1970 on kroonikaraamatus sissekanne, et sügisel kool enam ei alusta. Sellele kirjutavad alla ka kuus lapsevanemat. Järgmine oli EMAKEELE TUND. Igale paber ette ja pliiaats kätte. Vastata tuli kümnele küsimusele. Neljanda küsimuse järel hakati protestima: "Meie koolipõlves

elulookirjeldusi ei nõutud". Vastati siiski edasi. Kokkuvõttes kujunes koondpilt, kaugele oli jõudnud ennesõjaaegne Kastna koolilaps perestroika ajaks: lapsi vähevõitu, lapselapsi paras jagu, 90% elab oma majas, vene keele oskus vilets ning viimane loetud raamat oli "Maria Siberimaal". (Mõnel ka Lutsu "Kevade") - Ajapuudusel jäi küsimata, missugune Kastna nimi on jõudnud eesti näitekirjanduse klassikasse. Vestmann muidugi. (1998.aastal ei ela Kastnas enam ühtki Vestmanni. Surnuaial on see ristidel enamlevinud nimi.) MAATEADUSE TUNNIS sai teada, et kui 50 aastat tagasi olid Kastnas mõisahärra ja -preili, talupojad, sulased, kalamehed ja piiritusevedajad, siis nüüd on kolhoosnike kõrval kunstnikud, kohtunikud, advokaadid. Ilus loodus ja mererand meelitavad. Kastnas ükski maja tühjaks ei jää. VÕIMLEMISE TUND klassidevaheliste rahvastepalli lahingutega jäi vihmade ilma tõttu ära. Spordist siiski räägiti. Peale sõda oli Tõstamaa Pärnumaa tugevamaid spordivaldasid. Pisut seda, mis kroonikaraamatusse kirjutamata. Sügis 1922 tõi Kastna kooli peotäie poisse Vaistest, kel kohalik kool (3 klassi) läbi, aga aastaid alla 15-ne. Asutavas Kogus vastuvõetud algkooliseadus nõudis neljaklassilist algharidust. Kõige pikem poistest oli Kristjan Trossmann. Et koolitee oli 8 kilomeetrit, siis tihti vedas noormees linasest riidest koolikotti nagu kelku paela otsas enda järel. Kui koolikott ära kulus, olid Kristjani vihikud-raamatud ema kirjus pearätis ja seda juba paela otsas vedada ei tohtinud. Klassiõed veel tänapäevalgi mäletavad, et Trossmann oli rahulik (Järg lk5)

poiss, väiksematele liiga teha ei lasknud. Kui talvel talumehed koolile küttepuid tõid, hakkas üks vanamees

Kristjani hurjutama: "Sina pikk poiss peaks sulane olema, aga mitte siin lugemist õppima." Kristjan ei teinud jutust välja. Vanamees jorises edasi ja siis läks koolipoiss mehe selja taha ning viskas täismehes üle aia

lumehange. Tüdrukud palusid tihti Kristjani kaks kätt õlakõrgusel välja sirutada, siis võis kummagi käe otsas üks tüdruk rippuda. - Seda koolikroonikas ei ole. Palusalu kuldmedaliteni oli veel 13 aastat.

Kastna õpetajatele punavõim armu ei andnud. Juba 21. novembril 1944 viis NKVD koolitunnist ära koolijuhataja Aleksander Järviste. Tribunal luges peale 20+5 aastat ja Norilski sõidu. Siina Järviste paigutati hiljem Jõõpresse ja Kastnasse hakkas tulema selliseidki õpetajaid, kes väikseid tähti tundsid ja suuri nägid, kui kasutada Valdo Pandi lauset sõjajärgsete õpetajate kohta. Oli seal üks armuvalus vanamees, kes päeval pugenes noore naisõpetaja magamistoas seinakappi ja öösel

Viiskümmend aastat hiljem Kastna koolimaja ees. Sügis 1987

välja ronis. Selle mehega tegid lapsed kümneid vempe. Kui see õpetaja Kihnu ümber paigutati, ütlesid naised: "Koolitud tohm." Minust sai kooliõpetaja Kastnas 1947. aasta sügisel. Siis oli 3 klassikomplekti. Õpetajaid 5, kutset ei ühelgi. Kui matemaatikaõpikus olid esmakordselt ülesanded kolhoosi suurtest saakidest, siis küsisin lastelt, kas nad teavad, mis on kolhoos ning üle klassi kõlas vastus: "Nälg." Selle aja lapsed olid toredad. Õppisid hästi. Tegid ka vallatusi ja üks poiss päris pahandusi. Otsustasime siis seda poissi

vitsahirmuga paremaks teha. Kui poisilt küsisin, kumba ta tahab - vitsa või rihma, siis poiss paluma: "Pai õpetaja, rihma küll ei taha, isa hommikul alles andis." Niisugune oli sõjajärgne kool. Minu koolmeisteramet lõppes märtsis 1949 õpetajate nõupidamiselt omavoliliselt äratulemisega ja küüditamise eest metsa pagemisega.

Andrei Udu

VABANDUS.

On ikka TRÜKIKURADIL nina küll, kuhu pugeda. Ronis meie eelmises lehes "Pruutide kooli" söögilauale ja lõi oma kapjadega read segi. Palume teise veeru keskel lugeda - "Lõunasöögi tegemine käis korra peal. Üks paar tegi supi, teine prae, kolmas magustoidu. Peale selle oli nädala perenaine, kes tegi hommiku- ja õhtusöögi ja söötis sea, kui see olemas oli."

B. G. FORSELIUSE SELTSI AASTAPÄEVAÜRITUSED

27. ja 28. veebruaril toimusid tavapärased B. G. Forseliuse Seltsi aastapäevaüritused, seekord Järvamaal Järva-Jaanis. 1989. aastal moodustatud B. G. Forseliuse Seltsi kuuluvad Eestimaa vanimad koolid. Tõstamaa kool on seltsi asutajaliige ja osalenud kõigil üritustel.

Võõrustajad Järva- Jaani keskkoolist, vallast ja Järvamaa haridusosakonnast

tutvustasid oma kooli, kooliprobleeme ning hariduselu suundi. Teisel päeval toimus seminar "Hariduse arengukava kohalikus omavalitsuses". Esinesid EPMÜ Maaclu Arengu Instituudi teadurid Jüri Ginter ja Indrek Kärner ning Tartu Ülikooli doktorant Kristi Kõiva. Juttu oli regionaalsest arengust, maaharidusest ja hoolekogude tööst, maa- ja linnalaste vanemate ja kodude

erinevustest. Nagu tavaks saanud, autasustati tublisid maakoolide õpetajaid. Meie koolist said oma tubli töö eest Väikese Ignatsi Jaagu medali Eve Rõhu ja Sirli Väära. Varem on selle medali saanud teenekas kodu-uuri ja juhendaja Andrei Udu ning õpetaja Mari Lühiste. Önnitleme! Edu edaspidiseks!

Mari Lühiste

Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis Tervis

TÕSTAMAA TERVISEKESKUS TEATAB:

Tõstamaa arst, Madis Veskimägi Sageli päritakse telefonitsi vastuvõtu kahepoolseid üllatusi. Seetõttu olgu viibib erialasel täiendusel Tartus 02- aegade kohta. Tundub, et kõik peaks veel kord esitatud Tervisekeskuse 06.03.1998 a. Sellel ajal toimub olema selge, on ju need olnud üldiselt **tööajad:** velsker-assistendi vastuvõtt Tervise- samad aastaid. Siiski on tulnud ette keskuse tööaegadel.

Esmaspäev

Neljapäev 14.00-19.00

Teisipäev

9.00-15.00

Reede

9.00-15.00

Kolmapäev

Teisipäev on profülaktika päev, see tähendab et vastuvõtule võivad tulla rasedad (kella 9.00-11.00), väikelapsed (11.00-12.30) ja terved täiskasvanud (13.30-15.00). Kui tõbine inimene kogub julgust paarist päevast mõne nädalani, siis teisipäeviti, kui vähegi võimalik, palun vastuvõtule mitte tulla. Loomulikult võetakse vastu erakorralised pöördumised.

Autojuhtide A;B ja C kategooria ja traktoristide arstlik komisjon on neljapäeviti kella 14.00-15.00. Arstlik komisjon on tasuline ja maksab 50 kr. Teistel päevadel pöördunutele kehtib topelthind, seega 100 kr. Arsti vastuvõtt algab neljapäeval kella 15.00. Tervisekeskuses on lõunavaheaeg kella 12.30-13.30. Palun sellel ajal vastuvõtule mitte tulla.

Tervisekeskuse telefon on 96 111, mobiiltelefon 0 8 25 230445. Mobiiltelefonile võib vajadusel pöörduda ka töövälisel ajal, esmaspäevast reedeni vastab arst, laupäev-pühapäev velsker või öde. Palun mobiiltelefonile helistada vaid erakorralise abi saamiseks, tungival vajadusel.

TÄHELEPANU!!!

Patsientide transport kodust Tervisekeskusse ja tagasi.

Sageli kurdetakse kehva bussiliikluse üle, mille tõttu võib ootamine venida tundidesse, või vastupidi aega jääb arsti juures käimiseks väga napiks.

Võib juhtuda, et tee bussipeatuseni on pikk ja raske. Seni on sellistel puhkudel organiseeritud ise transport naabrimeeste ja tuttavate vahendusel. Tõsi on, et teinekord on kellegi käest transpordi küsimine veel raskem kui ise läbi häda arsti juurde minek. Loomulikult ei jäta "lahked naabrimehed "ka seejuures küsimata hinda 50 -100 kroonini.

KUI SOOVITE TRANSPORTI PÕÖRDUGE KOKKULEPPE SAAMISEKS TELEFONIDEL 96111 VÕI 96049. TEENUS ON TASULINE JA MAKSAB 2 KR. 1 KM. (Näiteks Tõhelasse ja tagasi teeb see 60 kr. Kui tulla mitmekesi, on hind sedavõrra soodsam)

JÄTKUB AVALDUSTE VASTUVÕTMINE TÕSTAMAA ARSTI NIMISTUSSE TERVISEKESKUSE TÖÖAEGADEL

OODATUD ON TÕSTAMAAL ELAVAD, KUID MUJAL SISSEKIRJUTUST OMAVAD ELANIKUD JA VARBLA KANDI RAHVAS - KÕIK, KES PLAANIVAD EDASPIDI PÕÖRDUDA ESMATASANDI ARSTIABI SAAMISEKS TÕSTAMAA TERVISEKESKUSESSE.

*
Arst küsib järjekordselt külastajalt:
"Kas te olete juba pöördunud kellegi poole?"

"Jah, ma küsisin apteekrilt nõu."

"Ma kujutan juba ette millist lollust ta teile soovitas."

"Ta soovitas pöörduda teie poole."

*
"Teie haiguste põhjuseks on alkohol," teatab arst pärast haige ülevaatust."

"Te olete esimene inimene, doktor, kes ei aja kogu süüd minu kaela," vastab haige heldinult.

*
"Teie juhused, proua, rikastab meditsiini," teatab arst patsiendile.

"Aga mulle räägiti, et te eriti palju ei võta," vastab see ehmunult.

*
"Teil on kõrge vererõhk," teatab arst patsiendile vastuvõtul.

"See on kalalkäimise tulemus."

"Kuidas see saab olla? Kalalkäimine, vastupidi - rahustab..."

"Seda küll, aga kui püüda kala keelatud kohas."

SuFe koputab südametunnistusele

Kevad pressib end meile juba, et see auk, kus te tavaliselt prügi igapäevaga aina rohkem peale ja panete on täis, siis palun vaevuge lumi on selleks korraks jälle läinud vaatama sellist kohta, kus on veel tuues päevavalgele kogu selle prahi, ruumi. Igal prügikastil on neli avavust, mida ta seni varjanud on. Kõige mille kaudu hulle tundub olukord olema on võimalik prügi ladustada ja Nooruse tänavl paiknevate üld-tavaliselt kasutatakse ainult kaht kasutatavate prügikastide ümber. esimest. Prügi - kastid on mõeldud Prügikastid on küll varustatud eelkõige olmeprügi ladustamiseks ja korralike kaantega ja tühjendatakse mitte vanaraua ega kasutatud mööbli regulaarselt, ümbrus näeb aga välja kogumis, kohana. Klaastaara, mida poes selline nagu oleks seal endiselt vastu ei võeta, saab viia klaasikogumise ilma kaanteta prügikastid. Kallid konteinerisse. Prügikastide ümbruse inimesed, prügi pannakse AINULT korrastamisele tuleks mõelda samuti prügikasti ja viisakas oleks ka nagu ka kevadisele koristusele. pärast kaan sulgeda. Palun ärge Kui prügikastide ümbrused muidu saatke prügi viima lapsi, kes ei korda ei saa, tuleb võtta palgaline ulatu prügikastikaaneni. Kui juhtub koristaja ja see tuleb teil kinni maksta.

Mõned suuremad üürivõlglaste veebruari lõppu seisuga:

Õnne Sireli	5694.15
Anita Trossman	5559.70
Helgi Heindla	6093.05
Aino Tisler	8880.65
Ivo Heinvars	7288.75

Nende inimestega me tegeleme ja küllap jõuame ka mingi tulemuseni, sellest aga kunagi edspidi.

**BUCKWALDI SEADUS:
KUI MAJANDUSLIK OLUKORD
PARANEB, SIIS KÕIK MUU
HALVENEV.**

TÄHELEPANU, TÄHELEPANU!

Alates 2.märtsist algab Hoiupangas krooni annab kliendile ühe loosi. reklaamikampaania. Kampaania Seega, mida rohkem klient sõnum on "Hoiupangast Saab" hoiustab, seda suuremad on Kõigi säästuhoiuse klientide (nii võimalused võitmiseks. Võidavad juba olemasolevate kui ka kõik. Kellest ei saa autoomanikku, see uute)vahel loositakse välja saab intressi, mis on rohkem kui rahvusvahelisel hoiustajatepäeval kümnendik hoiustatud summalt so.25.oktoobril sõiduauto Saab 9- aastas. Auhind on Saabi uusim mudel. 3. Iga säästuhoiusele kogutud 1000 Eestis pole seda seni müüdud. Auto

on hinnaline, turvaline, praktiline, kindel ja valmistatud põhjamaiste olude tarvis. Lõpetuseks soovin Teile kõigile head hoiustamist ning veel paremat loosiõnne.

**Lugupidamisega K.Vääna EHP
Tõstamaa kontorist**

OKSJON

Neljapäeval, 12. märtsil kell 15.00
Pootsi mõisamajas

Müügileminev inventar (alghinnaga):

1. Gaasipliit 4 auguga, põletid puuduvad 50.-
2. Gaasipliit 4 auguga, puudub alumine luuk 50.-
3. Tisleripink 300.-
4. Raudkapp 300.-
5. Paksussaag, kõrguse regulaator ei tööta 500.-

6. Metallitöö pingid kruustangidega 1000.-
7. Kruustangid, 2tk. a 300.-
8. Suur hõvelmasin 5000.-
9. El. mootor, 4kw 1410 p/min. 600.-
10. El. pliit (tööstuslik) 20 kw 500.-
11. Raudvoodid a 50.-
12. Malmist 2-kohaline valamu 100.-
13. Fajansvalamu 120.-
14. Koolipingid 50.-
15. Taburetid (metalljalad) 5.-
16. Televiisor 100.-
17. Puidutreibpink 1500.-
18. Kontorikapp
19. Kapp
20. Avariitul

Esemetega võimalik tutvuda alates kella 14.00-st.

ÖNNITLEME VEEBRUARI- JA MÄRTSIKUU SÜNNIPÄEVALAPSI!

	<i>ZentaTinn</i>	79	<i>Aksine Pulk</i>	80
<i>Olgu valgust üle varjude,</i>	<i>Karl Kruusalu</i>	77	<i>Ada Mätas</i>	78
<i>olgu rõõmu üle murede,</i>	<i>Maria Kaleviste</i>	77	<i>Martha Leas</i>	77
<i>olgu jõudu üle südamevarude.</i>	<i>Elfride-Armilde Udu</i>	76	<i>Feliks Laansoo</i>	76
	<i>Salomia Varma</i>	76	<i>Elmi Jürgens</i>	76
	<i>Eduard Jõe</i>	65	<i>Arnold Rähn</i>	75
<i>Anna Tiik</i>	<i>Virve Miidu</i>	60	<i>Laine Jansen</i>	75
<i>Eliisabet Siitan</i>	<i>Heino Saidla</i>	60	<i>Leida Reilent</i>	72
<i>Natalia Kunder</i>			<i>Harri-Herbert Kiirats</i>	65
<i>Natalia Jansen</i>	<i>Herbert Martson</i>	88	<i>Vello Randmäe</i>	65
84	<i>Sinaida Kepp</i>	86	<i>Gertruda Jurjeva</i>	65
<i>Arseni Vilgats</i>	<i>Raissa Paalberg</i>	86	<i>Karl Karotamm</i>	60
<i>Pauline Raav</i>	<i>Hilda Ring</i>	82		

TÄNU

Seliste ja Pootsi lasteta üksikvanurid tänavad Tõstamaa vallavalitsust puude muretsemise eest, tegijat Madis Miisat ja kohaletoojat Arno Janseni.

Kust saada raha?

Eelmise aasta lõpul ilmus Pärnu Maavalitsuse koostatud brozüür "Kust saada raha."

Ülevaade antakse rahastamisvõimalustest riiklike allikate ja sihtasutuste kaudu, erinevaid rahaallikaid on ca 40. Toetuste, laenude taotlejad võivad

olla nii ettevõtjad, omavalitsused, mittetulundusühingud, sihtasutused ja üksikisikud, eraldi on töötutele. Valdakonnad, mille jaoks raha taotleda, on väga erinevad: koolitus, ettevõtlus, turism, põllumajandus,

tööstus, kultuur, sport, keskkonnanõustamine ja kaitse, täppisteenus.

Brozüür on igati vajalik ja asjalik tegutsejale inimesele, kõigile on ta kättesaadav Tõstamaa raamatukogus. Head lugemist ja ka vastavalt tegutsemist!

Raine Viitas

TÕSTAMAA SELTSIMAJAS

Reedel, 13. märtsil algusega kell 21.00

PIDU KÕIGILE

Õhtu külaliseks

ÜLLAR JÖRBERG

Muusikat valib

DJ. JURGO TUHKANEN /Pärnu/

Pääse: 25.- peale 22.00 35.-

Teade !

1998. aasta jooksul vahetatakse välja vanad haigekassa kaardid uute magnetkaartide vastu. Vallaasutuste töötajad ja pensionärid saavad need kätte vallamajast (Liivi käest).

Otsime minevikku

Seoses Kaitseliidu ajaloonäituste korraldamisega vajame (otsime) fotosid ja esemeid (aumärgid, relvad, sümboolika jm. taoline), mis pärinevad enne 1945. aastat. Kompenseerimisvõimalus.

Telefonid: 96 094 Riho 96 046 Rene

Ära kunagi arvusta seda, millest sa aru ei saa.

Toimetus:

Lea Rannik	Tõstamaa Raamatukogu	tel.	96 184
Ene Lehtsalu	Tõstamaa Seltsimaja	tel.	96 172
Alo Adler	Tõstamaa Keskkool	tel.	96 231